

Az európai uniós csatlakozásuk és a NATO-ba való felvételük feltételeként az új tagállamok különböző egyezményeket ratifikáltak, többek között a Regionális Nyelvek Kartáját és az 1995-ös Strasbourg-i egyezményt. Ezek a szerződések egyértelműen előírják azt, hogy a magyar nyelv az ország többségi nyelve mellett társi-vatalos nyelvként használandó Romániában, (de Szlovákiában, Szerbiában és Ukrajnában is) azokban a közigazgatási egységekben, ahol a magyar lakosság eléri a 20%-ot. Az érvényben levő romániai jog arra kötelezi a hatóságokat, hogy ezeken a településeken magyarul is kommunikáljanak. Papíron tehát minden rögzítésre került, így teljesítették az európai integráció alapvető feltételeit, a gyakorlat azonban egészen másként fest, ami az alábbi példákból ki is derül.

Tordaszentlászló község

Ebben a községben a lakosság 52%-a magyar, tehát a rendőrségnak és a polgármesteri hivatalnak kötelező módon magyarul is kommunikálnia kell, tehát megvan arra a lehetőség, hogy minden kérvény, például építkezési engedély magyarul is benyújtatható legyen. A rendőrségnak pedig a magyar nyelvű megkereséket kötelező módon magyar nyelven kell megválaszolnia. Röviden összefoglalva tehát, egy európai polgár számára egy ilyen településen a magyar nyelvnek és a román nyelnek a gazdasági értéke azonos. A 2001-es 215-ös törvény 76. cikke 2. bekezdése értelmében egy európai polgárnak joga van a magyar nyelven történő kommunikációhoz a helyi hatóságokkal.

Mivel a község ezeket a jogokat nem érvényesít, tehát nem használ kétnyelvű puccséket, kétnyelvű weboldalt, kétnyelvű tájékoztatókat, a kolozsvári bíróságon pert indítottam a tordaszentlászlói polgármesteri hivatal ellen. A per érdekessége, hogy a tordaszentlászlói polgármesteri hivatal azzal érvel, hogy egy európai polgár nem használhatja ugyanazokat a jogokat, mint a román állampolgárok.

Marosvásárhelyi rendőrség ügye

A marosvásárhelyi rendőrségnak a román alaptörvény 120. cikke 2. bekezdése szerint magyarul is kommunikálnia kell egy holland tolmacsal is, aki egy holland megrendelő megbízásából magyarul kommunikál a rendőrséggel. Mivel a rendőrség ezt megtagadta, a tolmács panasz nyújtott be az Európai Tanácshoz a román hatóságok ellen, a szolgáltatások szabad mozgásának korlátozása miatt. Az Európai Tanács erre azt válaszolta, hogy amennyiben a marosvásárhelyi rendőrség egy holland tolmacsnak, annak munkavégzése keretében, nem magyar nyelven válaszol, ez az Európai Unió működéséről szóló szerződés 18. és 21. cikkének a megsértése. Az Európai Tanács választ arra a joggyakorlatra alapozza, amely Olaszországban él, ahol a német kisebbségi nyelvet minden európai polgár használhatja. Az ezzel kapcsolatos olaszországi ügyek mindegyikében úgy ítélték meg, hogy az európai kisebbségek egyenlőségét nem lehet csorbitani. Ezen kívül román állampolgárok százezrei használják pontosan ugyanazokat az európai alapjogokat, mint minden európai polgár, gondoljunk itt például a román kamionsofőrökre.

Kolozsvár

Ezt a várost, amelyet az erdélyi régió fővárosaként tartanak számon, a 2011-es statisztikák szerint 17%-ban lakják magyarok, de a strasbourg-i szerződés aláírásnak idején, illetve az 1996-ban aláírt temesvári kétoldalú szerződés aláírásakor a városnak 23%-a volt magyar. Az említett két szerződés alapján a magyar nyelv tehát Kolozsváron is társi-vatalos nyelv. Erre vonatkozóan sor került egy hosszú jogi procedúrára, amelyben a European Language Rights alapítvány, a Minority Rights és a Muszaj-Musai mozgalom vett részt, és amelynek következtében a kolozsvári bíróság 2017. február 21-én nagyon szakszerűen olyan döntést hozott, mely szerint Kolozsvárra is vonatkozik a kötelező kétnyelvűség. És bár ez papíron minden rendben van, ennek a bírósági ítéletnek a gyakorlatba ültetése mind a mai napig problematikus, még a szimbolikus kétnyelvű helységnévtáblákat sem sikerült mindenhol felszerelni.

Ukrajna

Az Ukrániában érvényes nyelvtörvény értelmében a magyar, a román, a lengyel és az orosz nyelv társi-vatalos nyelvnek számít azokban a közigazgatási egységekben, ahol a szóban forgó kisebbség meghaladja a 10%-os kúszóból. Sajnálatos módon a Majdan-forradalmat követő első ukrán parlamentnek a legső intézkedése arra irányult, hogy ezt a nyelvtörvényt hatályon kívül helyezze. Ezt az intézkedést az ukrán parlament visszavonta a vehemens orosz tiltakozás hatására. Egy nappal azután, hogy a holland nép egy népszavazás keretében elutasította a társulási szerződést, Ukrajna egy rendkívül kétet törvénytervezetet készített, amely gyakorlatilag megtiltja a román, magyar, lengyel és orosz nyelven történő középiskolai és felsőfokú képzést. Ez a törvénytervezet az európai szomszédos államokban nagy tiltakozást váltott ki.

Európai Integráció

Amennyiben az Európai Unió az Egyesült Államokhoz hasonlóan nem tudja a tagállamokban saját törvényeit betartatni, ahogyan

Als voorwaarde om lid te worden van de Europese Unie en de NAVO, hebben de nieuwe lidstaten verdragen, zoals het charta van Regionale talen en het Verdrag van Straatsburg 1995 geratificeerd. In deze verdragen staat zwart op wit dat de Hongaarse taal in Roemenië, maar ook in Slowakije, Servië en Oekraïne de status van co-officiële taal heeft naast de landstaal, in die gebieden waar ten minsten 20 % van de bevolking Hongaarsprakig is. Het geldende Roemeense recht verplicht de autoriteiten om ook in het Hongaars te communiceren. Op papier is alles dus keurig geregeld en is er voldaan aan de kernvoorraad voor Europese Integratie, de praktijk is toch anders, zoals blijkt uit de onderstaande voorbeelden.

Taalrechten lakmoeoproef van de Europese integratie

Tordaszentlászló – Savadisla

Deze gemeente is voor 52 % Hongaarsprakig, alle communicatie van de politie en de gemeente moet ook in het Hongaars plaatsvinden, alle ambtelijke aanvragen zoals bouwvergunningen mogen ook in het Hongaars, de politie moet schriftelijk ook in het Hongaars antwoorden, kortom voor een Europees burger is het economisch nut van de Hongaarse taal gelijk aan de Roemeense taal. Op grond van lid 2 van artikel 76 van de wet 215 uit 2001 heeft een Europees burger recht op volledige Hongaarsprakige communicatie met de lokale autoriteiten. Aangezien de gemeente deze rechten niet waarborgt, door het gebruik van tweetalige stempels, website en borden loopt er een zaak bij de rechtbank van Kolozsvár. Saillant detail is hierbij dat de gemeente Tordaszentlászló zich verdedigt door te stellen dat Europees Burgers niet dezelfde rechten hebben als Roemeense staatsburgers.

Ezt például az Egyesült Államok tette a híres Little Rock Kilencek esetében, ahol a federális kormány volt az, amely kikényszerítette a fekete bőrű amerikai polgárok tanuláshoz való jogának a betartását, a létjogosultsága morális szempontból megkérdezhető lehetne, hiszen ebben az esetben az Európai Unió csupán egy "papír"- alapú közösséget lenne. Ne feleddjük, hogy az Európai Unió államtudományi szempontból Ukrániához, a volt Osztrák-Magyar Monarchiához, volt Jugoszláviához, Moldáviához és Romániához hasonlóan egy többszínű állam. A román példa azt mutatja, hogy az Európai Unióra sok feladat vár még. Szerencsére Hollandia 2011-ben irányt mutatott, és a jogállamisági hiányosságokra hivatkozva megakadályozta Romániának a Schengen-zónába történő felvételét. ■

Drs. G Landman

European Language Rights Amsterdam Alapítvány,

Politie Marosvásárhely-Tîrgu Mureș

De politie van deze stad dient in het Hongaars te communiceren op grond van lid 2 van artikel 120 van de Roemeense grondwet, dus ook met een Nederlandse tolk, die voor een Nederlandse opdrachtgever in het Hongaars communiceert met de politie. Omdat de politie dit had geweigerd, diende de tolk een inbreukprocedere in bij de Europese Commissie betreffende het schenden van het vrije verkeer van diensten door de Roemeense overheid. De commissie antwoordde, dat indien de politie van Marosvásárhely een Nederlandse tolk in het kader van zijn werkzaamheden niet in het Hongaars antwoordt, dit een schending is van art. 18 en 21 van het verdrag betreffende de werking van de Europese Unie. De Commissie baseert zijn antwoord op jurisprudentie over het gebruik van de Duitse minderheidstaal in Italië door Europese burgers. In deze zaken is er steeds geoordeeld, dat er niet getornd mag worden aan de gelijkheid van Europees burgers. Overigens maken honderdduizenden Roemenen in de Europese Unie gebruik van ditzelfde grondrecht in de Europese Unie, denkt u maar eens aan een Roemeense vrachtwagenchauffeur.

Kolozsvár – Cluj

In deze stad, de officieuze hoofdstad van de regio Transsylvanië, is volgens de statistieken van 2011 ruim 17% van de bevolking Hongaarsprakig, maar ten tijde van het ondertekenen van het verdrag van Straatsburg en het bilaterale vriendschapsverdrag van Temesvár in 1996 was de bevolking van deze stad nog voor 23% Hongaarsprakig. Op grond van beide verdragen is het Hongaars dus ook in Kolozsvár een co-officiële taal. Na een lange juridische gang en procedures van de stichting European Language Rights, Minority Rights en de beweging Muszaj-Musai, heeft de rechtbank van Cluj in haar oordeel van 21 februari 2017 heel vakkun-

dig geoordeeld, dat Kolozsvár onder deze verplichte tweetaligheid valt. Hoewel het op papier wel klopt, blijkt het dat tot op heden zelfs een symbolische naleving van het vonnis al problematisch is, zo staan er niet overal de verplichte tweetalige borden.

Oekraïne

Op grond van de Oekraïense taalwet zijn het Hongaars, Roemeens, Pools en het Russisch co-officiële talen in bestuurlijke eenheden waar de etnische drempel van 10 % wordt gehaald. Helaas bestond de eerste handeling van het Oekraïense parlement na de Maidan revolutie uit een poging om deze taalwet buiten werking te stellen, hetgeen Oekraïne na fel Russisch protest ongedaan heeft gemaakt. Een dag, nadat het door het Nederlandse volk democratisch verworpen associatieverdrag van kracht werd, vaardigde Oekraïne een buitengewoon dubieuze wet uit, die in de praktijk het gehele middelbare en hoger onderwijs in de minderheidstalen Roemeens, Hongaars, Pools en Russisch zou verbieden, hetgeen tot felle protesten van zijn Europese buren heeft geleid.

Europese Integratie

Als de Europese Unie niet net zoals de Verenigde Staten van Amerika haar eigen wetten kan afdwingen bij haar eigen lidstaten, zoals de Verenigde Staten dat deed in het beroemde geval van de Nine of Little Rock, waar het de Federale overheid was, die het grondrecht op onderwijs van zwarte Amerikaanse burgers afdwong, dan zal haar bestaansrecht moreel wankel blijven, omdat de Europese Unie in dat geval slechts een 'papieren' waardengemeenschap is. De Europese Unie is immers staatkundig net zoals Oekraïne, de voormalige Oostenrijks-Hongaarse Dubbelmonarchie, ex-Joegoslavië, Moldavië en Roemenië een meertalige staat. Het Roemeense voorbeeld toont daarom aan, dat Europa nog een heel lange weg heeft te gaan. Gelukkig heeft Nederland in 2011 leiderschap getoond, door Roemenië buiten de Schengenzone te houden, vanwege het gebrek aan rechtsstatelijkheid. ■

Drs. G Landman

Stichting European Language Rights Amsterdam